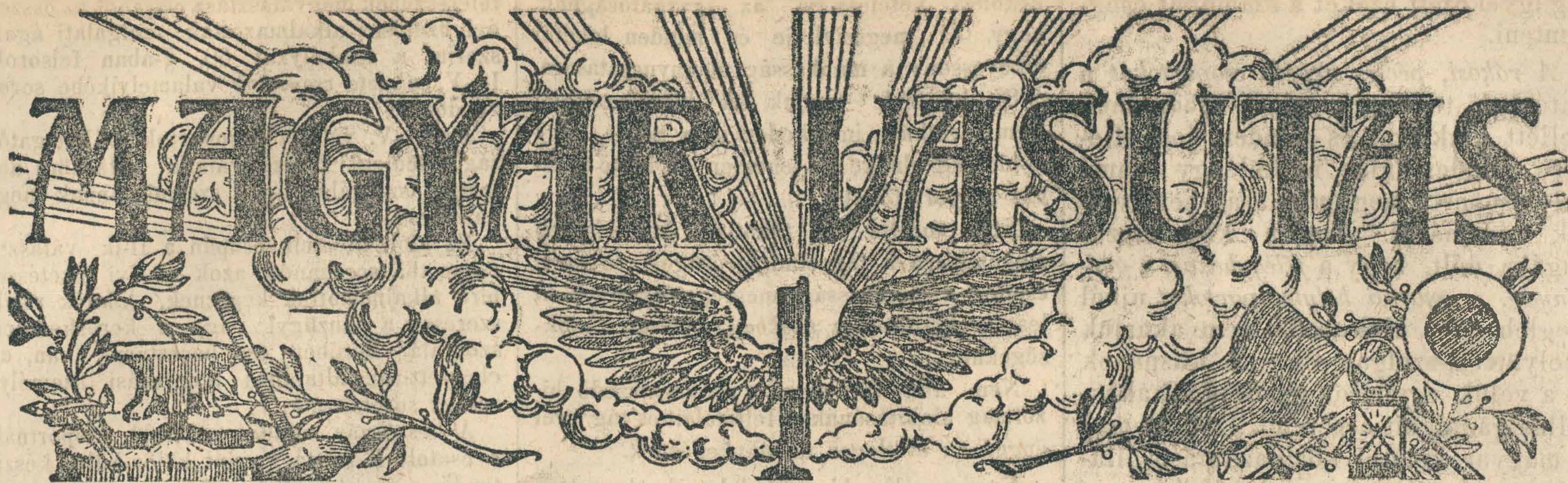

A VASUTI MUNKÁSOK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK HIVATALOS LAPJA.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VII., Garay-utca 16. szám, II. emelet, 9,
ahová minden levél és küldemény címzendő.

Megjelenik
minden héten
pénteken.

Előfizetési árak:
Egy hóra — — — — — 80 kor. Félévre — — — — — 4.80 kor.
Negyedévre — — — — — 2.40 „ Egyes szám — — — — — 20 „
A Szövetség tagjai díjtalanul kapják.

Kik arattak?

Elsején kinyilnak a tenyerek, az üres erszények és lesik a magasabb fizetést.

Lesik, mert még ma sem igen tudják, ki mennyivel lesz gazdagabb, kinek mily falat kenyérrel jut nagyobb az asztalára mint eddig. És akik már tudják, hogy a *herkulesfürdői nyaraló jóvoltából* mekkora darabbal lesz nagyobb a mindennapi kenyerek, hogy hány koronával adhatnak többet a házbér molochjainak, azoknak is keserves a csalódásuk.

Ezt nem mi mondjuk. Mert, ha mi mernők azt állítani, hogy a vasutasok elégedetlenek az elért fizetés-emeléssel, úgy reánk fognák, hogy „*izgatunk*”. Az elégedetlenség legszebb példáját éppen azok a lapok hozzák fel, amelyekről korántsem tételezhető fel az izgatás. A kormány uszályhordozójának beállott *vasutas érdekeket képviselő* lapok nap-nap után közölnek olyan dolgokat, amelyek bizonyossá teszik, hogy a vasutasok számos kategóriája elégedetlen.

Ezek a megfizetett lapok és lapocskák sem tagadhatják el a tényt, hogy a fizetésrendezéstörvény rossz, nagyon rossz. Csakhogy bevallaniok nem szabad anélkül, hogy ne kockáztatnák az évi pauszát.

És bárha a tények bizonyítják, hogy a fizetésrendezés tizezrek várakozásait *ki nem elégítette*, mégis tagadniok kell, hogy a törvény rossz, és csupán a „*törvény mikénti végrehajtását*” tartják rossznak.

A *végrehajtásra* fogják rá, hogy elkeserítette az altisztek fele részét. A végrehajtás az oka, hogy a másik fele az altiszteknek kiábrándult a hiu reményekből. Szerintök a végrehajtás és nem a törvény az oka, hogy tizezrei a vasutasoknak nyomoroghatnak tovább.

— Hiszen éppen a végrehajtás a törvény hibije.

Egy jó törvénynek, oly világosnak és szabatosnak kell lennie, hogy az abszolúte semmi végrehajtási rendeletre ne szoruljon.

Azért rossz a fizetésrendezési törvény is, mert a hézagokat végrehajtási rendeletekkel toldozták-foldozták, akárcsak az új balesetbiztosítási törvényt.

De nemcsak az *altisztek* azok, akik hiu reményeket táplálva *nem arattak*.

Számos kategóriája a mávnak, hiába hintette el az ősszel a jobb napok reményének magvait. A magok nem keltek ki, ők sem arattak.

Ahol nem arattak, ottan nincs is termés. Az éléskamra is kiürül. Ameddig adnak, addig hitelbe vesznek és amikor a hitel is kiapad, akkor beköszönt a nyomor, az a nyomor, amelyik azután megtermi az örökös perpatvart.

Az egyedül üdvözítő szentkoronás szövetség tagjai között már is beköszöntött a perpatvar.

Maga a szövetség elnöke is meghasonlott a szövetség ügyészével, és a tagok ezrei magával a szövetséggel. Apró jelentéktelennek látszó hírek engednek a szentkoronás szövetség bomlására következtetni.

Egyes kerületek taglétszámai már el sem érik az alapszabályszerű taglétszámot, csupán vegetálnak.

Egy apró hír szerint a valkányzsombolyai vonalon elhelyezett tagok a temesvári kerülettől a nagybecskereki kerülethez csatoltattak. Senki semmi különösét nem talál ezen az értesítésen. Pedig érthető. A temesvári kerület még 300 tagon felül rendelkezik. Elvették tehát a valkányzsombolyai vonalat, hogy a fogyófélben lévő nagybecskereki kerület tovább is fennállhasson.

Olyan éterinjekció ez, amelylyel csak ideig-óráig huzzák el a nagy beteg életét.

Olyan éterinjekció ez, mint amilyen az alapszabályok ama módosítása, hogy a tagsági kötelezettség 3 évre terjedjen.

De ez a módszer sem mentheti meg a szentkoronás szövetséget a bomlástól.

A szentkoronás szövetség *nem aratott*.

Ahol a talajt nem mivelik, ahol csupán reménymagvakat vetnek el, ott csak gaz és dudva terem.

És ha van is egy pár szál nemes virág a sok kóró között úgy ez is elszárad, még mielőtt bimbója kinyílhatott, kifeslett volna.

Nem így a Vasuti Munkások Országos Szövetsége!

Ez a szövetség nem légvárakat épített.

Nem türesre, megadásra tanította tagjait. A talajt sem hagyta parlagon s habár csupán szerény eszközökkel, kevés anyagiakkal, de megművelte azt. Nem reménymagvakat hintgetett, hanem a jog és szabadság buzaszemeit, hogy ezekből szerezhessék meg a vasutasok tizezrei a mindennapi kenyerüket is. *És arattak is!*

Nincs egyetlenegy eset, hogy alázkodva, kinyújtott karral könyörögtek volna. Gerinces emberekhez méltóan követelték a maguk jussát: a *megélhetést*.

Amit a felsőbbek megadtak, azt sohasem jószántukból adták, hanem a szervezett vasutasok kényszerítő fellépésének hatása alatt.

A lefolyt küzdelmek elég gazdag bizonyítékok a munkásság hatalmáról, erejéről.

A lefolyt részleges és általános sztrájkok, passzív rezisztenciák bizonyítékai annak, hogy a *munkásság aratott*. Learatta közel ötnegyedéves szervezkedésének termékeit.

Pedig százával említhetnők fel a hatalom gazságait, a dugába dőlt kísérleteket, hogy a munkásságot megfoszthassák munkájának gyümölcsétől.

Hiszen csak fel kell ütnünk a szövetség történetének lapjait és tapasztalhatjuk, hogy az ország leghatalmasabb munkaadója egyesítve erejét a szuronynyal, a hatalom kizárólagos bitorlóival, tüzzel-vassal igyekezett elfojtani a vasutasok mozgalmát.

Hogy egyebet ne emlitsünk, a múlt év végén 77 csoporttal rendelkezett a szövetség, amelyhez 12 befizetőhely is járult.

A magyarországi közigazgatási betyárizmus duhajkodása tőle telhető.

leg igyekezett ezeket a számokat csökkenteni.

A rákosi, pécsi, szegedi csoportokat a hatósági tulkapás miatt újból meg kellett alakítani és minden jog ellenére, minden alap nélkül egy csomó helyicsoporthoz megalkulását nem vették tudomásul. Minden kísérletezés dugába dőlt, hogy a fegyverházi, a gyékényesi, a gyomai helyicsoporthoz újból meg lehessen alakítani. Nem akarjuk ehelyütt a szolgabírók, az alispánok és a velük egyhúron pendülő főkakastollas gázságait esetelni. De jellemző a magyar királyi közigazgatási állapotokra, hogy a gyomai helyicsoporthoz megalkulását 1906. június hó 10-én jelentették be és csak most, 14 hónap után jutott a békési alispánnak ideje arra, hogy az alakulást tudomásul ne vegye.

A sok gázság és merénylet azonban nem törte meg a szövetséget. A kakastollas és aranykráglis potenták nem arattak.

Nincs okuk diadalt ordítani, de szégyenkezve sompolyoghathatnak vissza odaikba.

Az éles és hosszú harc nem csökkentette a munkásság kitartását. Minden erőlködés dacára sem fogyott a csoportok száma. Csak legutóbb is 4 csoport alakult, azok a csoportok pedig, amelyeknek működését a hatósági zsarnokság megakadályozta, átalakultak befizetőhelyékké. Ma a szövetség helyicsoporthainak és befizetőhelyeinek száma 110, a múlt évhez képest tehát 24 a szaporulat.

Arattunk tehát ezen a téren is.

És most aratás után, újból felveszünk a munkát. A hosszas harcok alatt csak erősödöttünk. Félni, rettegni nincs okunk többé. Amit eddig építettünk, azt meg is tudjuk majd védeni. Erős kezünk tisztességes távolban tartja majd a gaz támadókat. Harcok árán békét szerzünk, hogy a béke óráiban kettőzött akarattal dolgozhassunk azon, hogy jövőre még többet arathassunk.

Munkások!

Saját lapotok, a

NÉPSZAVA

érdekeiben agitáljatok mindenfelé!

Követeljétek mindenütt, ahol megfordultok!

A fegyelmi bíróság életbeléptetése.

A fegyelmi bíróság megalakítása céljából, az igazgatóság rendeletet bocsájtott ki, amely a megalakítás, valamint a választás módjait állapítja meg.

A rendelethez magához egyelőre nem sok szavunk van, hisz a megalakítandó bíróság működése és az igazsághoz való ragaszkodása fogja majd irányítani ezen intézmény feletti véleményünket.

Azonban egyes sérelmes rendelkezések ellen már most is felelőnk szavunkat.

Erkölcsei kötelessége az igazgatóságnak, hogy ez megszívlelje és minden lehetőet elkövessen: a munkásság megnyugtására. Sorelmesnek tartjuk a következőket: Nem tartalmaz intézkedést arra nézve, hogy a bíróság elnöke ne lehessen az illető munkás csoport főnöke.

Nem sorolja fel taxative, hol lesznek megalakítva a fegyelmi bíróságok és ezzel esetleg a munkásság meglepetésszerűen ki lesz szolgáltatva a titokban előkészült főnökségeknek.

Nem állapítja meg a szavazatszedő bizottság alakításának a feltételeit és tág teret enged az esetleges önkénykedésnek.

Nem mondja ki a rendelet határozatlan a választás ellenőrzésére hivatott bizalmi férfiak kiküldésének a jogosultságát, csupán csak „netalán“ kiküldött bizalmi férfiakról tesz említést, holott feltétlen joggal kell felruházni a választókat, hogy bizalmi férfiakat küldhessenek ki a szavazás ellenőrzésére.

A legnagyobb sérelem azonban az: hogy a munkások fegyelmi ügyeiben fellebezésnek helye nincs. Nem tudjuk elképzelni, mi vezérelte az államtitkár urat ennek a modern jogszolgáltatás szellemével ellentétes rendelkezés megalkotásában. A munkásság méltán elvárja, hogy az egyenlő elbánás elvét alkalmazandó, módot keresnek illetékes helyen arra, hogy a munkás is jogorvoslattal élhessen akkor, amidőn existenciális érdeke, családjának boldogsága lesz kockára téve.

Az államtitkár ur tudja nagyon jól, hogy az igazságot lehet kutatni; de megtalálni nagyon nehéz. Minél több fórum kutatja annál könnyebb megközelíteni. Miért nem adják meg a munkásnak is az jogot, hogy az ő vélt igazságát tovább kutassa? Ezekben ismertettük eléggé tárgyilagos kritikánkat; meglátjuk mennyiben fogják ezt odafenn megszívlelni.

A rendeletet magát, szövege szerint itt közöljük:

Magyar királyi államvasutak
Igazgatósága.

164952/A. I. szám.

Valamennyi üzletvezetőségnek és műhelyfőnökségnek.

Egyöntetű mihez tartás végett a fegyelmi bírósági tagok választása tárgyában, a következőket közöljük.

I. A szabályzat 57. §-a szerint:

1. Az állandósított napibérese és munkások (4. §. I. c.) fegyelmi ügyében a külön fegyelmi bíróság, — míg 2. a többi állandó alkalmazottak (4. §. I. a—c) fegyelmi ügyeiben az elsőfokú fegyelmi bíróság határoz.

A szabályzat 58. §-a értelmében a külön és elsőfokú fegyelmi bíróság 4 rendes tagból és 6 póttagból alakítandó.

Ugy a rendes, valamint a póttagoknak egyik felerésze az igazgatóság által lesz kinevezendő, ellenben a másik felerésze a fegyelmi bíróság székhelyén beosztottak sorából, az alkalmazottak által választandó. A szabályzat 61. §-a szerint: elsőfokú fegyelmi bíróság alakítandó az igazgatóság és minden üzletvezetőség központjában.

Ez az elsőfokú fegyelmi bíróság illetékes:

a) a tisztviselők,

b) az évi fizetéssel bíró egyéb alkalmazottak és

c) azon gyakornokok, havidíjasok és napidíjasok fegyelmi ügyeinek tárgyalására, kik legalább 3 év óta állanak megszakítás nélkül intézetünk szolgálatában.

Az elsőfokú fegyelmi bírósági tagok

felerészenek megválasztása céljából az összes évi fizetéses alkalmazottak szolgálati ágak szerint a szabályzat 60. §-ában felsorolt I—V. választó csoportok valamelyikébe sorozandók.

Az I—V. választó csoportok az igazgatóság jelenlegi főosztályainak hatásköre alá tartozó szolgálati ágak szerint vannak meghatározva.

Ez alól kivételt csupán a II-ik választó csoportba sorozandó azok az évi fizetéssel bíró alkalmazottak képeznek, kiknek rendszeresen a pénzügyi vagy a kereskedelmi szolgálat körében eső beosztásuk van, de ehelyett az általános igazgatási személyzetbe soroztatnak.

A besorozás minden választó csoportnál, a csatolt I. minta szerint külön-külön készítenendő „választói névjegyzék“ben a besorozott alkalmazottak szoros betűrendje szerint eszközlendő.

Mindenik választócsoport választói névjegyzéke annyi példányban többszörösítendő, hogy abból egy-egy példány a szavazatszedő bizottság tagjainak és egy-egy példány az egyes csoportok részéről a szavazás helyére netalán kiküldött bizalmi férfiak rendelkezésére álljon.

A szabályzat 61. §-ban említett külön fegyelmi bíróságok megalakíthatása céljából ezáltal csupán arra hívjuk fel a műhelyfőnökségeket, hogy az igazgatóság hatásköre alá tartozó állandó műhelyi nyugbérseket és munkásokat műhelyenként és az üzletvezetőségeket, hogy a hatáskörük alá tartozó összes állandó napibéreseket és munkásokat együttesen foglalják össze egy-egy „Választói névjegyzékbe“.

Az ilyen külön „Választói névjegyzékben“ foglalt alkalmazottak az ugyanabban a „Választói névjegyzékbe“ sorozott csoport tagjai sorából, külön fognak 2 rendes és 3 póttagot választani.

Minden állandó alkalmazott részére a II. minta szerint, „Szavazóigazolvány“ fog megküldetni avégből, hogy mindenki tudhassa, melyik szavazócsoportba osztatott és hol lehet neki szavaznia; továbbá, hogy a szavazások alkalmával minden alkalmazott igazolhassa személyazonosságát.

II. A szavazás senkire nézve sem kötelező és mindenki tetszése szerinti jelöltre szavazhat.

A szavazás csakis személyesen történhetik, tehát a helyettesítés, avagy meghatalmazott utján való szavazás érvénytelen.

A választás titkos szavazással történik, a szavazatok szedésére minden olyan helyen, ahol elsőfokú, illetőleg külön fegyelmi bíróság lesz alakítandó, egy-egy háromtagú szavazatszedő bizottság jelölendő ki.

A szervezendő fegyelmi bíróság székhelyén beosztott állandó alkalmazottak a III. minta szerint kiállítandó „Szavazó lap“-jaikat a „Választói igazolvány“-ról levágják és titkos szavazataikat személyesen adják le a szavazatszedő bizottság előtt, e bizottság elnökének, miért is az összes alkalmazottakkal közlendő, hogy a szavazatszedő bizottság a fegyelmi bíróság székhelyén, hol és milyen időben (nap, óra) működik és ki a szavazatszedő bizottság elnöke?

A fegyelmi bíróságok székhelyén kívül beosztott állandó alkalmazottak ellenben vagy közvetlenül, vagy pedig szolgálati főnökségeik útján, postai úton, küldik el „Szavazó lap“-jaikat a szavazatszedő bizottság elnöke címére, de ez esetben „Szavazói igazolvány“-ukat csatolni és a levél borítékját „Szavazó lap“ jelzéssel ellátni tartoznak.

A posta útján eként beérkezett és „Szavazó lap“ jelzéssel ellátott leveleket a szavazatszedő bizalmi férfiak jelenlétében, a helybeli tagok leszávozása után bontja fel és jegyzi elő.

Az eként beérkezett szavazatok hivatalos titkót képeznek úgy a szavazatszedő bizottságra, mint a bizalmi férfiakra nézve.

A személyesen leadott, vagy posta útján beküldött szavazatok az illető választó csoportról készített „Választói névjegyzék“ben a szavazó nevével megjelölendő, nehogy

ugyan az az alkalmazott ismételtén szavazhasson.

A szavazatszedő bizottság elnöke a szavazóhoz a személyazonosságának megállapítására vonatkozó adatok tekintetében szavazás alkalmával kérdéseket intézhet.

A posta útján beérkezett szavazólaphoz csatolt „Választói igazolvány” a szavazás befejezése után azonnal megsemmisítendő.

Ila a szavazatszedő bizottság folytatódólagosan több napon át működik: a szavazatok és a választói névjegyzékek minden nap borítékba teendők; a borítékok lepecsételendők és azok felbontása csak a következő napon történhetik, a szavazatszedő bizottság, valamint a **netalán kijelölt és jelenlévő bizalmiférfiak előtt.**

Ha a szavazás megtörténte után többen egyenlő számú szavazatot kaptak, ezek közül a szavazatszedő bizottság tagjainak és a **bizalmiférfiaknak jelenlétében sorshúzás** útján döntendő el, hogy ki tekintessék megválasztottnak.

Egyik üzletvezetőség idevonatkozó kérdése folytán közöljük, miképp a szabályzat 60. §. 2. bekezdése aként értelmezendő, hogy az igazgatóság közvetlen hatáskörébe tartozó műhelyi tisztviselők az igazgatóság központjában szervezendő elsőfokú fegyelmi bíróság illetékessége alá fognak tartozni, tehát ezen tisztviselők az igazgatósági tisztviselőkkel együtt fognak szavazni is.

A szabályzat jóváhagyása után, annak 37. §-a alapján, a „Hivatalos Lap” útján fogunk intézkedni a fegyelmi bírósági tagoknak záros határidő alatt leendő megválasztása iránt, miért is felhívjuk a címet, hogy a fentiek értelmében szükséges összes előmunkálatokat már most haladéktalanul tegye meg.

Budapest, 1907. évi július hó 18-án.

Marx,
elnökhelyettes.

SZEMLE.

Általános sztrájk Zsolnán.

Zsolnán az építőmunkások és az asztalosok memorandumot terjesztettek a munkáltatók elé. A memorandumra a munkáltatók helyett a főszolgabíró válaszolt azzal, hogy a **párttitkárt azonnal eltoloncoltatta.**

Ez a perfid eljárás a végsőig elkeserítette a munkásokat és letették a szerszámot az egész vonalon.

A főszolgabíró toporzékolt dühében és eltoloncolással fenyegette az összes munkásokat.

A fenyegetés azonban mitsem használt, mert a szervezett munkások kijelentették, hogy mindaddig, míg a kiutasítást vissza nem vonja, nem veszik fel a munkát.

A munkások fényes szolidaritása meghozta a kívánt eredményt, amennyiben már másnap visszavonta a kitiltást.

Számtalan esetben kellett már az összmunkásságnak egyes városokban az általános sztrájk fegyveréhez nyulni, hogy a hatóságok őrült hatalmi tulkapásai ellen védekezhessenek. Ezek a harcok mindig meghozták a kellő eredményt, a hatalmával visszaélő hatóság letörését.

Ugy látszik azonban, hogy még nem okultak a multból, mert napról-napra provokálják a munkásokat.

Vigyázzanak ezek az urak lent és fent, nehogy megégessék magukat a tüzzel, amelylyel oly könnyelműen játszanak!

Haditörvényszék.

Ez az elnevezés sokkal jobban illelné a **fegyelmi bíróságot.**

A parlamentben ebből sem lehetett törvény, lesz belőle tehát gőzerővel készülő rendelet. És éppen azért, mert gőzerővel nagy sietséggel gyártották, azért rossz.

Rossz. Amiként az egyszerű paraszt szerint, az egész világ rossz, mert hat nap alatt nagy sietve teremtette az isten.

A **fegyelmi bíróságot** lázas sietséggel akarja a kormány nyélbeütni.

Ki is adott 164.952. A. I. szám alatt egy rendeletet, amelyben **haladéktalan intézkedésre** nótálja az egyes üzletvezetőségeket és főnökségeket.

Sietős a dolog nagyon. És szeretnők tudni, hogy a négy rendes és hat póttag között, amelyeknek **felét az igazgatóság nevezi ki**, a másik felét választani fogják, hogyan találja meg a pályáor a maga igazát?

Mit várhat a pályáor attól a bíróságtól, amelyben nem az ő kasztjabeliek, hanem kinevezettek és kiválasztott nagyságos urak itélkeznek felette?

Es meddig várjon még a munkásság?

Meddig tűrje még a minden emberi érzésből kivetkőzött sinbetyárok kapeáskodását?

Meddig kell még testi erejét, az öklét igénybe venni, hogy igazság helyett legalább elégtételt szerezzen magának?

Legfőbb ideje, hogy a pragmatikában mélyeskedő kőbe burkolt fegyelmi bírósága a vasuti munkásságnak is testet öltson.

És ezzel is tessék sietni, sietni!

Hogyan él a máv. munkás?

A hamis statisztikai adatokkal félrevezetett közvéleménybe szinte bele lett csempészve az a hit, hogy az államvasuti munkások keresete hasonlíthatatlanul fölülte áll a magánvállalatok munkások keresetének.

Hogy mennyiben felelnek meg a valóságnak ezek a mesterséges uton terjesztett hírek, ezt alaposan bizonyítja egy műhelymunkás havi keresetéről szóló kimutatás, mely még a levónások fedezésére sem volt elegendő.

Az illető munkás keresete az egész hónapban 66 koronára rugott. Ebből

15-én kifizettek	21 kor.	— fill.
konzumra levontak	38 „	— „
nyugbérre	10 „	— „
adóra	6 „	— „
betegpénztárra	2 „	08 „

összesen 77 kor. 08 fill.

Tehát 1-én az illetőnek még fennmaradt 11 kor. 08 fill. adósság, melyet nem bírtak levonni, mert nem volt reá fedezet. Volt szívük az illető főnöknek, hogy egy fillér nélkül küldték haza 1-én, holott tudták azt, hogy az illető nagy családdal bíró munkás. Nem gondoltak arra, vajjon nem fognak-e ezzel veszedelmet zudítani az ártatlan gyermekekre, akik elvégre még nem érthetik meg a Máv. humánus munkáspolitikáját, amelyet sem a nyomor, sem az éhezők szenvedése nem bír kizökkenteni abból a megszokott rendes kerékvágásból, amelynek szívtelen bürokratizmus a becsületes neve.

Agrárius-politika.

A Népszava július 24-ik száma vezércikk keretében foglalkozik a földbirtokososztály uralmának a magyar népre való káros hatásáról.

A rendkívül tanulságos és a tudományos felismerés alapján megírt cikkből léküzöljük a következő érdekes részletet:

A magyar földbirtokosság **hívány gazdálkodása által okozott kárt a munkásság bőrén akarja bevasálni.** Nyuzza a saját munkásait, védővámok által mesterségesen felszórólja a belföldön az élelmiszerek árát; politikai hatalma segítségével az ország egész lakosságának a rovására ezerféle kedvezményt biztosít magának.

Ezen öldöklő, nemzetgyilkos politika hatása nyilvánvalóan kivándorlás. A nagyobb igényű magyar munkásság nem tud megélni a nyomorult keresetből, szervezkedését tüzzel-vassal akadályozzák; óriási költséggel sztrájkűrő telepeket tart a kormány, hogy a bérmozgalmakat letörje. Mit tehesen ilyen körülmények között a munkás? Veszi utlevelét és megy jobb hazát keresni!

Helyét a még műveletlenebb, még kisebb igényű nemzetiségi munkásság foglalja el. A földbirtokos őrül a cserének. A nemzeti érdek nem számít. A magyar nemesség nem tudott a tizenharmadik században semmit magyarul — ha osztályérteke kívánja, újra el fogja felejteti a magyar nyelvet!

Dé örökre ez még sem tarthat. A kivándorlás kevesbíti a munkáskezek számát. A lassanként fejlődő ipar is mind több embert fog elvonni a mezőgazdaságtól. A szervezkedés által sikerülni fog a munkabérek felemelni. A döntő csapás azonban külföldről fogja érni a magyar földbirtokosságot. A tengerentuli intenzív termelés mind nagyobb mennyiségű gazdasági termékeket fog az európai piacra dojni. Mind kisebb lesz az a gabonár, mely mellett a tengerentuli gabona versenyezni tud az osztrák piacon a magyar gabonával. Végre az osztrák burzsoázia és az osztrák proletariátus meg fogja unni, hogy a magyar urak miatt drágán fizesse az élelmiszereket és ki fogja erőszakolni a gazdasági vámkok leszállítását! Hatalmas gazdasági válság fog ez esetben beállni, mely a mai magyar földbirtokosság óriási részét el fogja söpörni.

Keservesen fog lakolni a magyar földbirtokososztály önző, tudatlan politikájáért, amelylyel kiűldözi a lakosságot az országból, megakadályozza a magyar ipar kellő fejlődést és így megakadályozza azt is, hogy egy nagy ipari munkásosztály keletkezzék, mely képes volna az ország mezőgazdasági terményeit idehaza is elfogyasztani.

A munkásosztálynak és minden embernek, aki az ország lakosságának jövő sorsát szívén viseli, ezzel ki van jelölve a politikája. **Elkeseredett, minden eszközt felhasználó harc a magyar földbirtokosság politikai hatalmának megtörésére. Minél tovább bírja a magyar földbirtokosság hitörölni a politikai hatalmat, annál tovább bírja tengetni gazdasági fennmaradását, annál inkább katasztrófa-jellegű lesz az országra nézve előbb-utóbb beálló bukása!**

Magyarország minden körülmények között, még kommunista termelés esetén is, első sorban földmivelő állam lesz. Kevés vasa és szene van, nincs tengerpartja, kívül esik a világforgalom útjain. Ezért nem lehet soha olyan iparos állam, mint például Belgium, vagy olyan kereskedő állam, mint Hollandia vagy Anglia. És ezen szempontból még nagyobb fontossága van annak, hogy Magyarországon modern, intenzív gazdálkodás folyjon. Ehez azonban feltétlenül szükséges, hogy kiragadjuk a politikai hatalmat a földbirtokosság kezéből.

Ennek az útja pedig az általános, titkos választójog, amely — ezen szempontból tekintve — óriási gazdasági jelentőséget nyer. Ha még akarjuk védeni az országot egy nagy katasztrófától, úgy az ország minden haladni vágyó rétegének össze kell fogni a földbirtokosság ellen; **egyesült erővel kell kivívni az általános, titkos választójogot, az agrárius uralom megbuktatásának leghatalmasabb eszközét!**

KÜLFÖLD.

Ismét passzív rezisztencia? Az osztrák magánymentes alkalmazottai — mint Bécsből jelentik — hétfőn este három népes gyűlésen elhatározták, hogy emlékiratban fogják követeléseiket az igazgatóságok elé terjesztetni és ha egy hónapon belül nem kapnak kielégítő választ, **ismét a passzív rezisztencia fegyveréhez nyulnak.** A legutolsó passzív rezisztencia óta a vasutasok szervezete, amely 50.000 tagot számlál, a vasuti tisztviselők egyesületeivel szövetségre lépett, amelyben most a vasuti tisztviselők, altisztek, szolgák és munkások szolidárisan együtt vannak. Amennyiben emlékiratuknak eredménye nem lesz, augusztus végén, vagy szeptember elején megkezdik a passzív rezisztenciát. A három gyűlésen határozatot fogadtak el, amelyben a tisztviselők, altisztek, szolgák

és vasúti munkások megfogadták, hogy egymással hű fegyverbarátságban lesznek és addig fognak küzdeni, míg követeléseik teljesen meg nem valósulnak. A képviselőket felhívják, hogy jó törvényeket hozzanak a vasutasokra nézve. A vasutasok szervezőténék és a központi bizottságnak a három gyűlés bizalmat szavazott.

A svájci vonatkísérők egylete (agents des trains) 1907 június 30-án 2803 taggal birt. Az egyesület vagyona 192637 frankra rugott.

Az alakulás óta (1885) a fenti napig a következők segélyeket osztotta ki:

Haláleset után 244901 frankot, balesetért 46852 frankot, betegeknek 103519 frankot, rendkívüli segélyek fejében 16511 frankot, jogvédelemre az egyesület 2517 frankot fordított. Mindössze 414801 frankot vett igénybe a tagok segélyezése.

Érdekes a jogvédelemre fordított összeg alacsony volta. 12 év után 2517 frank, vagyis évente alig 210 frank.

Bizonyság arra, hogy a svájci vasutast nem éri annyi jogsérelem, mint a magyarországi vasutasokat.

Az olasz vasutak új üzleti rendtartása. Az olasz képviselőház a múlt hónapban hosszabb tárgyalás után némi módosításokkal elfogadta az olasz vasutak új üzleti rendtartásáról szóló törvényjavaslatot.

Nagyobb vita fejlődött ki a javaslat 56. §-ánál, mely az összes vasutak alkalmazottait állami tisztviselőknek nyilvánítja és sztrájk vagy passzív rezisztencia esetén azonnal való elbocsátással fenyegeti.

Több képviselő e rendelkezés törlését vagy legalább enyhítését kívánta. (Nálunk ez egynek sem jutott eszébe).

A szakaszt túlnyomó többséggel elfogadták. Élénk vita volt még a fegyelmi eljárásról, valamint az egészségügyi szolgálatról szóló szakaszoknál is. Végül a törvényjavaslatot 182 szavazattal 51 ellenében elfogadták.

A szavazás előtt indítványt fogadtak el, melynek értelmében a kormány utasított, hogy a külföldi államok vasúti ügyeit tanulmány tárgyává tegye és az ennek révén szerzett tapasztalatokat Olaszországban érvényesítse.

Minálunk azonban csak szomorú tapasztalatokat fognak szerezhetni.

Amilyen szomorú bizonyság a mi képviselőinket illetőleg, hogy nálunk aligha akadt volna 51 képviselő, aki a pragmatikát elvetette volna, ha törvénytelen nincsenek horvátok.

A balesetbiztosításról.

Az ipari, kereskedelmi és gyári alkalmazottaknak betegség esetén való segélyezéséről szóló 1891. évi XIV-ik törvénycikkét már folyó évi július hó 1-je óta felváltotta az új betegséggyógyító és balesetbiztosító törvény, mely nemcsak a betegsegítést, hanem a balesetbiztosítást is felöleli, mindkettőt kötelező alapon.

A kereskedelmi m. kir. miniszterium 57.734/907. szám alatt folyó hó 12-én kiadta a törvény életbe lépésére vonatkozó rendeletét, melynek intézkedései egy a munkaadókat, mint a biztosított tagokat közelebbről érdeklik. Szükségesnek találjuk, hogy egyelőre a következő utbaigazításokat adjuk:

Betegség esetére többek között önként biztosíthatják magukat és a pénztár felvenni köteles (7. §): a) az állami, törvényhatósági, közési, közalapítványi, hivatalokban, **állami vasutak** stb. vállalatoknál alkalmazottak, ha évi fizetésük 1000 koronát, napibérük a 4 koronát meg nem haladja és amennyiben az új törvény szerint a biztosítás kötelezettsége alól fel vannak mentve (10. §); valamint mindazok, akik balesetbiztosításra ugyan köteleztettek, de betegsegítő biztosításra nincsenek kötelezve, az esetre ha fizetésük, illetve keresetük évi 2400 koronát vagy napi 8 koronát meg nem haladja.

Balesetbiztosítási kötelezettség alá esnek:

A nemre, korra és a bér vagy a fizetés nagyságára való tekintet nélkül mindazok, kik az alább felsorolt vállalatoknál, üzemekben vagy munkáknál akár állandóan, akár ideiglenesen, kisegítőképpen vagy átmenetileg vannak alkalmazva. Azonban az alkalmazott javadalmazása egy baleseti kártalanítások, mint a baleseti költségfelosztás és kirovás tekintetében csak évi 2400 korona összegig vétetik számításba.

Azok a vállalatok, üzemek és munkák, melyekre a balesetbiztosítás hatálya kiterjed, e helyütt mind fel nem sorolhatók. Kiemeljük azonban, hogy a kötelezettség alá esnek:

az összes gyárak, még ha azok az 1884. XVII. törvénycikk 133. §-ának a) pontjában megnevezett foglalkozások mellékparagrafaiként üzemnek és azokban leginkább a saját nyerstermények dolgoztatnak fel, ugyisint az összes ipari műhelyek, amennyiben azokban állandóan legalább 20 alkalmazott van foglalkoztatva;

az ut-, hid-, vasut-, alagut-, viz-, gát-, csatorna-,

kikötő-, erődítési, vízvezeték-, gáz-, villamvilágító- és erőátviteli vezetékek-építkezések stb.;

ablak-, kirakat- és szellőztetőkészülék-szerelő, asztalos, bádigos, cserepező, házfedő, kovács, lakatos, mázoló, szobafestő, tapétázó és üvegesipari üzemek;

hivatalos (hivatásos) tűzoltóság; az összes vasúti üzemek, tekintet nélkül a hajtóerőre, ezek építkezései, fentartási munkái, műhelyi üzemek, ugyisint a vasúti pályaudvarokon folytatott összes ipari üzemek (vednéglők, előrusító üzemek stb.).

Baleset esetére önként biztosíthatják magukat (8. §) 2400 korona évi javadalmazás erejéig: az ipari üzemek tulajdonosai, balesetbiztosítási kötelezettség alá nem eső alkalmazottjaik és az üzemben rendszeresen vagy hivatásszerűleg megforduló más személyek.

Külföldiek (5. §) betegség esetére minden esetben, baleset esetére pedig csak akkor esnek biztosítási kötelezettség alá, ha az illető külföldi államban a magyar honosokkal hasonló módon bántanak el.

A balesetbiztosításra kötelezett alkalmazottakat kivétel nélkül a Budapesti Kerületi Munkásbiztosítási Pénztárhoz kell bejelenteni.

A betegséggyógyító illetőleg a 300 tagon felüli pénztárak tovább is működhetnek.

Amíg az új törvény alapján alkotandó alapszabályok elkészülnek, addig a Máv. betegséggyógyító pénztárnak az alapszabályai az irányadók csupán, azzal a változtatással, hogy az új törvény szerint folyó évi július hó 1-től kezdve a hetijárulékoknak felét a munkaadó, felét a munkás fizeti.

A betegsegítő biztosításnál a tagdíjak kivételének alapját képező fizetések és bérekbe a lakbér és egyéb mellékköltségek nem tudhatók be. Ellenben a balesetbiztosításnál úgy a fizetendő járuléka, mint a kártalanítási járadék kiszámításánál az összes mellékjövödelmek is alapul vétetnek. Mindaddig azonban, amíg ez irányban az országos pénztár megalakulása után nem intézkedik, az eddigi díjtáblázat marad érvényben.

A balesetbiztosítási járulékot, mely a felosztó-kirovó rendszer, vagy építési üzemeknél a tökefedező rendszer szerint lesz kirova, a munkaadó teljesen a sajátjából fedezi, ezen a címen a munkás béréből semmit le nem vonhat. Az előző üzem tulajdonosa betegsegítő és balesetbiztosító járuléka hátralékáért a tulajdonos személyében történt változás esetén a későbbi üzemtulajdonos szavatol. Építési üzemeknél az építetők, illetve megrendelő.

A munkaadó köteles a Budapesti Kerületi Munkásbiztosító pénztár által rendelkezésére bocsátandó úrlapokon minden üzemi balesetet 24 óra alatt a pénztárhoz (VII., Dob-utca 81), illetve folyó évi augusztus hó 15-től kezdve (VII., Damjanich-utca 26) és ugyancsak 24 óra alatt az üzem helyére illetékes kerületi rendőrkapitánysághoz bejelenteni. Utazás közben, illetőleg az üzem helyén kívül előfordult baleseteket az az orvos köteles az illetékes rendőrhatalóságnál bejelenteni, aki az első segélyt nyújtotta. Ez a rendőrhatalóság azután értesíti a pénztárt.

Segélyek.

A) **A betegsegítő biztosítás terén a Máv. betegpénztára alapszabályaiban foglalt segélyeken kívül az új törvény szerint a pénztári tagok még a következő segélyekre tarthatnak igényt, illetve a segélyezés körébező körülmények közül történni:**

(53. §) Az a nőtag, aki nem tudja kimutatni, hogy az országos pénztárba való belépését megelőző egy év alatt összesen legalább három hónapig pénztári tag volt, gyermekágy-segélyre csak abban az esetben tarthat igényt, ha a lebetegedés az országos pénztárnál egyhuzamban töltött három havi tagság után következik be.

(54. §) Ha a gyermekágyi segély már igénybe vétetett és a tag továbbra is keresetképtelen marad, a keresetképtelenség további tartamára a táppénz fizetendő.

(55. §) Táppénz az esetben is fizetendő, ha a tag közveszélyes fertőző vagy ragályos betegség, nevezetesen pestis, kolera, hólyagos himlő és kiütéses hagymáz miatt a hatóság által elkülönítetik és ennek következtében keresetét elveszti az elkülönítés tartamára, de legfeljebb 20 hétig. Ez esetben az országos pénztár a kifizetett táppénznek az országos betegápolási alapról való megtérítését igényelheti. Ha a biztosított tag betegség alatt munkaadójánál lakást és teljes ellátást kap, a táppénz a jogosított beleegyezésével a munkaadónak fizetendő ki. Ha a biztosított tagok ingyen orvosi gyógykezelésben és gyógyszerkezelésben részesíthetők, az azok részére járó táppénz kétszeres összegre emelendő fel.

(58. §) A kórházi ingyenesápolás és ellátás alatt a betegnek a kórházba való ingyen beszállítása is értendő.

(59. §) Az országos munkásbetegsegélyző és balesetbiztosító pénztár a kórházból kikerült és nem a kórház székhelyén lakó tagokat legfeljebb egy heti táppénz erejéig utazási költséggel ellátni tartozik. Ha a tag nem oly orvost vesz igénybe, aki a Máv. betegséggyógyító pénztára (vagy más vasut pénztára) feltételeit elfogadta, vagy oly gyógyszerért, vagy köz-, illetve nyilvános jellegű kórházat vagy olyan magánkórházat, illetve gyógyintézetet vesz igénybe, melylyel az országos munkásbetegsegélyző és balesetbiztosító pénztár a tag gyógykezelésére és ápolására nézve előzetesen egyezséget nem kötött, az ebből származó költségek, beigazolt szükség eseteit kivéve, az

országos munkásbetegsegélyző és balesetbiztosító pénztárt nem terhelik.

(60. §) A betegsegélyekre való igény a biztosításra kötelezett tagoknál a foglalkozásba való belépés napjával kezdődik akkor is, ha a bejelentés elmulasztása, a munkaadó hanyagsága vagy másféle mulasztása folytán történt.

Itt jegyezzük meg, hogy azok a kategóriák, amelyek eddig betegség esetére nem voltak biztosítva, mint pl. a podgyászshordárok a jövőben szintén járművéket tartoznak fizetni.

(61. §) Ha a tag a törvényszerű évenkénti katonai fegyvergyakorlatra behívatik, ez a tagságot nem szünteti meg, azonban az ily tag a fegyvergyakorlat ideje alatt járművéket fizetni nem tartozik s a katonai szolgálat alatt segélyre nem tarthat igényt; a katonai szolgálat után azonban a tagnak segélyezési igényei, a katonai szolgálat alatt szerzett betegség tekintetében is feljárnak.

(62. §) A táppénz- és gyermekágyi segélyre, valamint a temetkezési segélyre való igény, ha az esedékességtől számított egy év alatt nem érvényesítették — elévül.

(63. §) Oly tag után, ki a törvényben, illetve az alapszabályokban megállapított időtartam alatt a segélyezést igénybe vette, temetkezési segély csak akkor fizetetik, ha az elhalálozás abból a betegségből kifolyólag, melyben a tag segélyeztetett, a segélyezés lejártától számított két év alatt következett be.

(64. §) Oly tagok, akik a törvény, illetve alapszabályszerű segélyt teljesen igénybe vették, ugyanabból a betegségből kifolyólag újabb segélyezésre csak akkor tarthatnak igényt, ha a segélyezés lejártá után legalább 8 hétig munkában állottak, illetve keresetképesek voltak s ez alatt az idő alatt az országos munkásbetegsegélyző és balesetbiztosító pénztárnak tagjai voltak.

Ellenben, ha a tag a törvény, illetve az alapszabályszerű segélyt nem vette teljesen igénybe s a segélyezés lejártától számított négy hét alatt ugyanabba a betegségbe visszaesik, az újabb segélyezés kezdetének időpontja az első megbetegedés napjától számítatik.

(65. §) Senki sem lehet az országos munkásbetegsegélyző és balesetbiztosító pénztárnál betegség esetére többszörösen biztosítva; az országos munkásbetegsegélyző és balesetbiztosító pénztár többszörös biztosítás esetén is csak az egyszerű pénzbeli segélyeket tartozik a tag részére nyújtani.

(66. §) Ha a biztosításra kötelezett alkalmazott a betegség bekövetkezése idején a magyar szent korona országain kívül tartózkodik, neki a törvény alapján az országos munkásbetegsegélyző és balesetbiztosító pénztártól járó segélyezést a munkaadó köteles kiszolgáltatni.

A munkaadó a pénztártól a tényleg kiszolgáltott és igazolt segélyezések megtérítését igényelheti.

Külföldi honosok külföldön tartózkodó hozzátartozóik részére csak akkor igényelhetnek az e fejezetben megállapított segélyeket, ha az illető külföldi állam az ott biztosított magyar honosokkal szemben viszonyos eljárást követ.

(67. §) Az 55. §. utolsó bekezdése esetén a kétszeres összegű táppénz fele összege, az orvosi gyógykezelés díja és a kiszolgáltott gyógyszerek ára erejéig közvetlenül a kezelő orvosnak és a gyógyszerháznak fizethető ki; az esetleges maradvány az országos munkásbetegsegélyző pénztár javára esik.

(68. §) Ha a munkaadó vagy megbízottja a betegséget szándékosan idézte elő, a nyújtott segélyekért az illető munkaadó vagy megbízott az országos munkásbetegsegélyző és balesetbiztosító pénztárnak kártérítéssel tartozik.

Ha a betegség annak folytán állott elő, hogy a munkaadó vagy megbízottja, kinek a megbízásából eredő eljárásáért felelősséggel tartozik, a törvény alapján hatóságilag elrendelt övrendszabályokat nem fogantatott, a munkaadó a betegségből eredt költségeket és az eljárási költségeket az országos munkásbetegsegélyző és balesetbiztosító pénztárnak megtéríteni köteles. Ha a megbízott e mulasztást rendes munkakörében a munkaadó utasítása ellenére követte el, ez esetben a kártérítési kötelezettség kizárólag a megbízottat terheli.

B) **Baleseti segélyezések és járadékok:** Addig is, míg az országos munkásbetegsegélyző és balesetbiztosító pénztár megalakul, baleseteknél a betegségi segélyeket, temetkezési segély és az időleges járadékokat a Budapesti Kerületi Munkásbiztosító Pénztár (VII., Dob-utca 81, illetőleg Damjanich-utca 26) a törvény rendelkezései szerint állapítja meg és folyósítja. Épp így fogja ugyan ezen pénztár ideiglenesen az állandó járadékokat is megállapítani és folyósítani.

A törvény szerinti baleseti segélyek a következők:

(69. §) Baleseti kártalanításra igénytük van mindazon munkásoknak, akik a törvény 3. §-a szerint baleset esetére való biztosításra köteleztettek és pedig a munkába lépéstől a munkából kilépésig, vagy az önkéntes, mint a biztosításra kötelezett tagoknak és hozzátartozóiknak.

(70. §) Testi sérüléssel járó baleset után a következő kártalanítás jár:

1. A balesetet követő 11. héttől kezdve orvos, gyógyszer és gyógyászati segédesszközök.

2. A 11. héttől kezdve járadék, mely teljes munkaképtelenség esetén az évi kereset 60%-a, a legkisebb járadék az évi kereset 10%-a. Ha a sérült a baleset folytán tehetetlenné vált és állandó

ápolást igényel, járadékul évente a legutóbbi teljes évi keresetét kapja.

(71—77. §.) Ha a biztosított a baleset folytán elhal, tekintet nélkül arra, hogy mikor következik be a halál — az eddig kapott járadékot kivül — temetkezési segély jár, azonkívül az özvegy haláláig vagy újból való férjhezmeneteléig az elhalt férfi évi keresményének 20%-át kapja. Hátrahagyott törvényes vagy törvénytelen gyermekek 16. évükig egyenkint az elhalt évi keresményének 15%-át, ha pedig teljesen árván maradnak, az évi kereset 30%-át. Ha az özvegy újból férjhez megy, végkielégítésül elhalt férje évi keresetének 60%-át kapja. Az elvált és különváltan élő, baleset után férjhezment stb. igényei külön vannak szabályozva. Épp így a gyermekek ellátása, ha a szülők jogi viszonyában változás állott be.

Szülők és nagyszülők, ha eltartásukról az elhalt gondoskodott, 20%-ot. Ugyanily esetben teljesen árván maradt unokák 16. évükig szintén 20%-ot kapnak.

Ha a sérült szándékosan idézte elő a balesetet, kártalanításra nincsen igénye, de halálos balesetnél még ez esetben is megkapják hozzátartozói a járadékot. De ha igényjogosult hozzátartozó okozta szándékosan a balesetet, ennek nincs igénye járadékra.

Mindezekre felhívjuk már most a munkásság figyelmét ama megjegyzéssel, hogy minden hozzáfutólónak *készszéggel ad felvilágosítást a szövetség központi irodája, VII. Garay-utca 16. I. em. 6. vagy a szövetség ügyésze: dr. Kadosa Marcel, Budapest, VI., O-utca 48.*

A berlini szakszervezetek fejlődése.

Az osztályellentétek kiélesedését alig bizonyítja valami is jobban, mint a gazdasági küzdelem, amelyet a munkásság a tőkés termelési rend ellen intézni kénytelen. Erre a harcra nemesak pillanatnyi gazdasági érdeke ösztökéli, kényszeríti, de kétségtelenül megtaláljuk azt a tudatos törekvést is, amely már nem elégszik meg a megélhetési feltételek kedvezőbbé való tételével, hanem az egész támadást olyan mederbe sodorja, amelynek eredménye nem lehet más, mint a kizsákmányolás teljes megszüntetése.

Természetesen a harcnak ez a tudatos-sága csak olyan társadalmakban történhetik meg, ahol a munkásság politikai és egyesülési jogai megvannak s a szervezettségben rejlő hatalmas erőt nem olyan biztosítékoknak a megszerzésére kell fordítania, amelyeknek megteremtése tulajdonképpen a burzsoázia fejlődőképességének előfeltétele. A jövő gazdasági strukturájának előkészítése legpregnansabban Németországban jut kifejezésre.

A berlini szakszervezetek egy évi fejlődéséről most jelent meg a kimutatás s ebben a kis füzetben láthatjuk meg legjobban a magántulajdonon alapuló termelésnek a kritikáját.

Berlin szervezett munkásainak összessége:

1905-ben: 224.277

1906-ban: 252.069

Egy esztendőben tehát kerek számban 28.000 a szaporulat.

Ezt az óriási növekedést természetesen a gazdasági konjunkturák kedvező volta idézte elő. Ennek az állapotnak megfelelően a munkásság arra törekedett, hogy a helyzetet a maga számára kihasználja, értékesítse. Ennek folytán összesen 287 támadó-sztrájk volt, amelyben 24.281 munkás vett részt, köztük 232 nőmunkás.

A sztrájkoknak ez a nagy száma szakmák szerint így oszlott meg:

Fém munkások	120	3483	résztvevővel.
Vas- és fém munkások	39	3526	„
Faeszököket készítő munkások	32	207	„
Fuvarosok	31	3632	„
Kovácsok	11	482	„

Egy-egy sztrájk tartama a gyári- és segédmunkásoknál átlag 85,5 napos volt. 287 támadó-sztrájk közül 183 teljes, 50 részleges eredménnyel végződött, 53 pedig eredménytelen volt.

A támadó-sztrájkokra a szakszervezetek 646.421-93 márkát költöttek.

A munkáltatók a termelés megzavarása miatt 34 esetben zárták ki a munkásokat, amelyben 30.584-en vettek részt.

A kizárások átlag 83,5 napig tartottak.

A munkáltatók azonban nem érték célt, mert a kizárás 90 esetben a munkások teljes győzelmével végződött, 27 esetben részlegességgel s csupán 56 kizárás nem dőlt el a munkások javára.

A kizártak segélyezésére 827.092-52 márkával csökkentette a szakszervezetek pénztárait.

A berlini szakszervezetek összebevétele 1906-ban 9.545.857-62 márká, 1905-ben 6.548.788-65 márká, vagyis mult évben kb. három millióval több. De ezzel párhuzamosan a kiadás is másfél millióval emelkedett.

Utassegélyre költöttek: 55.730-30 márkát, munkanélküli segélyre 367.360-59 márkát, betegsegélyezésre 825.422-23 márkát, temetésekre 82.856-45 márkát, rokkantsegélyre 66.250-75 márkát, jogvédelemre 75.869-32 márkát, rendkívüli segélyekre 118.161-23 márkát.

Aki figyelemmel olvassa végig ennek az egy városnak e hatalmas kulturmunkáját, az nem lehet kétségben az iránt, hogy a szociáldemokrá alapon álló szakszervezetek olyan hatalom, amelynek szükségszerű fejlődése a politikai mozgalommal kapcsolatosan képes lesz arra, hogy a mai termelési módot a munkásság érdekeinek megfelelően megváltoztassa.

SZÖVETSÉGI ÜGYEK.

A Vasúti Munkások Országos Szövetségének hivatalos közleményei.

A szövetség központjának telefonszáma 76—01.

A helyicsoportok közleményei.

A Budapest—nyugoti helyicsoport 1907 augusztus hó 5-én, hétfőn este 7 órakor, fontos taggyűlést tart, amelyen a központi vezetőség is képviselve lesz.

A Keleti helyicsoport könyvtára megnyitott. Hivatalos órák: szombaton este 1/2 6—7-ig.

Az Északi főműhelyi helyicsoport augusztus 3-án, este 6 1/2 órakor, taggyűlést tart a Hungária-körút 289. szám alatti helyiségében. Tekintettel a tárgysorozat fontosságára, tömeges megjelenést kérünk.

Az istvántelki helyicsoport vezetősége értesíti a kovácsok és az V-ös osztály G. I. tagjait, hogy augusztus hó 6-án, kedden este, a csoport helyiségében osztályértekezletet tart.

Értesítjük az istvántelki főműhely V-ik osztály G. I. munkásait, hogy Tamás György nem lépett ki a szövetségből és hogy a jövőben a tagjárnélkokat — a helyicsoport helyiségében — minden hó utólján és a rákövetkező napokon szedni fogja.

A püspökladányi helyicsoport aug. 18-án taggyűlést tart, amelyen a központi vezetőség is képviselve lesz.

A ruttkai helyicsoport tagjainak 1907 augusztus 5-én, este 7 órakor, a Rundféle vendéglőben Vankó Károly elvtárs „A nemi életéről” tart felolvasást. Kérjük a tagtársakat, hogy tömegesen jelenjenek meg.

A temesvári helyicsoport helyiséget változtatott. Az új helyiség az Főtvös-utcai „Három nyul”-vendéglőben van.

Értesítjük tagtársainkat, hogy augusztus 3-án, este 6 órakor taggyűlést tartunk. Minden tagnak erkölcsi kötelessége a taggyűlésen megjelenni, mert fontos tárgyak lesznek napirenden.

A vezetőség.

A soproni helyicsoport augusztus 4-én, vasárnap, délután 3 órakor, a Magyar Korona-vendéglőben taggyűlést tart. A tagkönyvet mindenki hozza magával.

A miskolci helyicsoportot illető mindennemű levelezés Katona Lajos címére (Rózsa-utca 28) intézendő.

A szegedi helyicsoport helyiséget nem változtatott. Augusztus hó 4-én, délután 3 órakor, taggyűlést tart a csoport, amelyre megjelenni minden tagtársnak erkölcsi kötelessége.

A kecskeméti helyicsoport 1907 augusztus hó első vasárnapján nyitja meg a könyvtárát, ugyanakkor délelőtt 8 órakor taggyűlést tart. Kérjük a tagtársakat minél tömegesebb megjelenésre. Vezetőségi ülés minden vasárnap 9—10 óráig.

A szombathelyi helyicsoport hivatalos órái: csütörtök este fél héttől kezdődőleg, vasárnap d. e. 9—11-ig, amikor is mindennemű panaszokat meghallgat a vezetőség.

A bizalmiférffakkal tudatjuk, hogy minden hó utolsó szombatján vezetőségi ülés van.

Mi okozza a sztrájkokat?

Ilyen cím alatt a „Szakszervezeti Értesítő” juniusi száma az élelmiszerek drágulására mutat rá a budapesti vásárcsarnokok igazgatóságának jelentése kapcsán. A bemutatott élelmiszer-árak azonban mind a nagybani kereskedelem árai voltak és így nem nyújtottak közvetlen képet; bemutatjuk most a kicsinybeni árakat, melyeket a munkásság ténylegesen fizetett és ma fizet és azokon iparkodunk a drágaságot igazolni.

Élelmi cikk	1902 1907		Drágulás	
	január havában az árak voltak fillérben	fillérben	százalékban	ban
Marhahús, egész b. rostbeef's ramssteak (hátlaja pecsenyének)	159-6	202-6	44	27-8
rostélyos, felső fűszer pecsenye (hátlaja pecsenyének)	158-6	199-2	40-6	25-7
I. oszt. levesthus — — —	144	188	44	30-5
II. oszt. levesthus — — —	130-2	179-5	49-3	37-7
III. o. levesth. (szeg, nyak)	101-4	139-8	38-4	37-6
Borjúhús, comb (szület) — — —	164	285-5	125-5	74-7
„bordás (kollet) — — —	163-9	232-1	78-2	50-7
„vesés, lapocka és szeg — — —	—	204-9	—	—
Sertéshús, comb — — —	112-2	176-4	64-7	57-7
„karaj — — —	145-2	217-1	71-9	49-6
„ — — —	110-2	152-7	42-5	39
Csirke, ránt, nyúló — — —	160-3	242-2	91-9	61
„ sütnivaló — — —	199-5	294-5	95	48
Lud, sovány — — —	825	915-8	120-8	14-5
„ hizott — — —	1102-5	1577-5	57-5	52

Ha a kicsinybeni árakat nézzük, úgy nagyon megdöbbenő képet látunk. Míg a nagybani vásárlásnál II. és III. rendű marhahús „csak” 25—28%-kal drágult, addig kicsinyben a munkásosztály 38%-kal fizet ma többet, mint 1902-ben. Borjúhús drágulása kicsinybeni eladásban 51—75%. De erre nem is akarunk oly sok szót vesztegetni, hiszen azelőtt is drágább volt a többi hús, és így főfogysztói közé nem sorozhatuk a munkásokat. De másképp állunk a disznóhússal. Ez tíz év előtt igazi néptáplálék volt Budapesten. Az ára olyan volt, mint ma a lóhúsé; 70—100 fillérért adták kilóját még 1897-ben. Azóta beütött Budapesten a „közegészségügy”, a sertésköszvágóhid, az agrárius-kormány uralma és ma 176—217 fillért kell a disznóhús kilójáért fizetni. Az áremelkedés 1897 óta 117—170%, az 1902. árakhoz viszonyítva 50—58%.

Ahogy a hussal, úgy vagyunk a többi élelmiszerekkel. 1902-ben 10—12 friss tojást lehetett kapni 80 fillérért, manapság 8—9-et, ami megfelel 20% drágulásnak.

A teljes tej literje 20 fillér volt, ma 25 fillér (25% drágulás); a főzővaj ára (II. oszt. vaj) 204 fillér volt 1902-ben, ma 256 fillér (25% drágulás) és így tovább. A lakosság a nagy drágaság folytán mindig olcsóbb és rosszabb táplálékot keres, de nem lel nyugtot sehol, sorra drágul a zöldség, gyümölcs, főzelék és — a szegények legfőbb tápláléka — a burgonya.

Legutóbb pedig új uzsora-sarcot vetettek ki a főváros lakosságára. Eddig a fehér kenyér kilóját 26, a félbarnát 22, a barnát 18 fillérért árusították. Az új „rend” szerint kilónként 6 fillér az áremelkedés és így a fehér kenyér kilója 32, a félbarna 28, a barna 24 fillér.

Hogyan él ilyen körülmények között a munkásember? Jobban mondva, lehet-e emberséges módon táplálkozni, laknia, szük-

ségeit kielégíteni? Erre a kérdésre két munkáscsalád háztartási statisztikájával felelünk. Az egyik család napszámoscsalád, amelyen Budapesten a munkáscsaládok jó fele, a másik családnak a feje tanult munkás.

A napszámos gyárban dolgozik, keresete a rendes hétszámér: 15 korona 98 fillér. A család áll apából, anyából, három 6—11 éves és egy 1½ éves gyerekből, velük él egy kvártélyos, ki koszt-vártélyért 10 koronát fizet. Az összes jövedelemi tehát heti 25 korona 98 fillér.

Hogyan élnek meg ebből? A táplálék fő része: kenyér krumplicsalonna. Husra bezeg nem igen telik. Azon a héten, melyről a statisztika szól (április 28-tól május 6-ig) két ünnep volt: vasárnap és május elseje, melyet megünnepelt a család. És mégis az egész héten hét ember huszfogyasztása — 1 és fél kiló lóhus! Reggel állandóan csak kenyeret ettek és pálinkát ittak, ebédre hétköznapon kenyeret és szalonnát, vacsorára krumplicsalonát. Néha-néha ettek egy kis levest és egyszer (!) ettek tésztát. A család kiadásai voltak:

Házbér	---	---	---	---	---	3. — kor.
(Kispesten laknak, ezért ily „kevés”!)						
18 kiló kenyér	---	---	---	---	---	3.96 "
16 " burgonya	---	---	---	---	---	1.42 "
4¼ " liszt	---	---	---	---	---	1.16 "
1½ " szalonna	---	---	---	---	---	2.94 "
1½ " lóhus	---	---	---	---	---	1.40 "
20 " fa	---	---	---	---	---	— .40 "
¾ " kókusz-zsir	---	---	---	---	---	— .94 "
1 darab tojás (!)	---	---	---	---	---	— .08 "
1 liter és 1½ deci pálinka	---	---	---	---	---	2.76 "
Egyéb háztartási kiadások (fűszer, szappan, lekvár stb.)	---	---	---	---	---	— .55 "
Ruhára, dohányra és egyéb kiadásokra marad	---	---	---	---	---	7.37 "
Összesen	---	---	---	---	---	25.98 kor.

Roppant érdekes a pálinkára kiadott összeg (2.76 kor.), amely sokkal nagyobb, mint azon összeg, amelyet a következő táblázatban bemutatott sokkal jobban kereső család adott ki italra (2.02 korona és nem pálinkára, hanem borra!) Ujabb csattanós bizonyítéka azon állításunknak, hogy a munkásosztály tömeges alkoholélvezete összefügg nyomorúságos gazdasági helyzetével.

Ilyen sorban él a budapesti munkásságnak jó fele. De hogy ne érhesen bennünket vád, hogy a munkásság helyzetét célszerűen akarjuk sötét színnel festeni, vizsgáljuk meg egy „nagy” jövedelmű család háztartását. A férfi vasesztergályos, Kispesten lakik, de Pesten dolgozik, heti keresete 21 korona 60 fillér, az asszony heti keresete 18 kor. A család jövedelme tehát 39 korona és 60 fillér. Nézzük, hogyan élnek meg ebből a „nagy” összegből? A család áll: apából, anyából és négy 3½—9 éves gyerekből. Reggeli: kávé és kenyér. Ebédre, rendszeresen főznek. Hus is gyakrabban kerül asztalukra, de az is kevés a szükségeshez mérten. A felvétel hetén (május 12—18-ig) 5 kiló hus és kolbászt fogyasztottak. Kenyeret otthon sütöttek 7 kiló lisztből, lehetett körülbelül 8—9 kiló. Feltűnő, hogy bár mindennap kávéval reggeliznek, mégis hatan összesen csak 3½ liter tejet használnak el egy héten. A család ujságot is járát, a férfi szervezett munkás és így szakszerveleti járulékot fizet. A kiadások a következők:

Házbér	---	---	---	---	---	5. — kor.
5 kiló hus	---	---	---	---	---	6.78 "
¾ " zsír	---	---	---	---	---	1.00 "
7 " kenyérliszt és zsemlye	---	---	---	---	---	2.28 "
4 " liszt	---	---	---	---	---	1.20 "
9 " burgonya	---	---	---	---	---	— .54 "
3½ liter tej	---	---	---	---	---	— .70 "
Turó és tejfel	---	---	---	---	---	— .24 "
17 darab tojás	---	---	---	---	---	1. — "
Főzelék	---	---	---	---	---	— .90 "
Fűszer	---	---	---	---	---	1.36 "
Fa, szén, világítás	---	---	---	---	---	1.94 "
Egyéb háztartási kiadások (gyűjtő, szappan, paradicsom, lekvár stb.)	---	---	---	---	---	1.54 "
Ital (2 liter s 6 deci bor, ½ deci pálinka)	---	---	---	---	---	2.02 "
Dohány, 3 csomag	---	---	---	---	---	— .48 "
Ruhanemű	---	---	---	---	---	7.50 "
Villanyos	---	---	---	---	---	1.44 "
Ujság	---	---	---	---	---	1.60 "
Szakszerveleti s betegsegélyezési járulékok	---	---	---	---	---	— .88 "
Apró kiadások	---	---	---	---	---	— .60 "
Összesen	---	---	---	---	---	39.60 kor.

Íme egy család, amelyik 40 koronát adhat ki hetenként és mégis milyen kevésre telik. 5 kiló hus fogyaszt, pedig legalább tízet kellene, hatan 3½ liter tejet használnak el egy héten, pedig legalább tizenkettőt kellene. Könyvvásárlásra, szórakozásra egy fillér se jutott, pedig talán erre is volna joga a munkásembernek. És most vegyük tekintetbe, hogy télen fűteni is kell, hogyan futja ez ki? Rosszabbat és kevesebbet esznek, ugy-e? Hát még mit csináljanak a napszámoscsaládok, akik ugyis elég rosszat és elég keveset esznek? Milyen rettenetes fagyoskodás és koplalás lehet ezeknek az osztályrészük! És még ezeknek a családoknak van munkájuk, de mi történik, ha nem kapnak munkát?!

És még „csodálkoznak” az urak, ha sztrájkba mennek a „jól kereső” munkások; tulkövetelésről, félrevezetésről és izgatásról beszélnek. Hát nem kárhóztató az olyan társadalom, amelyik a termelő és az, egész társadalmat fenntartó munkásembereknek ilyen megélhetést biztosít?

Készül a fegyelmi bíróság megalakítása!

A szervezett vasuti munkásokat felhívjuk, hogy ezennel minden önálló műhelyben külön, az üzletvezetőségek területén, az összes munkások tehát állomás, fűtőház, raktár és pályafenntartás pedig együttesen jelöljenek ki 2 rendes és 3 póttagot a fegyelmi bíróságba.

Gondoskodni kell arról, hogy a jelöltek neveit a munkásság mindenütt megtudja. Cél szerű erre a célra a jelöltek neveit kiosztani a székhelyhez tartozó vonalakon is, hogy a szavazás egyöntetű legyen. Azonkívül beküldendő a jelöltek nevei a „Magyar Vasutas” kiadóhivatalába lekölés céljából.

Jelöltni csak 5 éves munkást, nyugdíj-pénztári tagot lehet a Vörös-féle rendelet szerint. Ujabb rendelet nem intézkedik, tehát eszerint kell alkalmazkodnunk, nehogy megsemmisítsék a választást.

Választó minden nyughévi pénztári tag, valamint az, aki három év óta az Intézet kötelekében levő munkás, ugyszintén az állandó napibérese is.

A bizalmiférflakra hárul a köteleesség, hogy felvilágosítsák a munkásokat jogokról, amelylyel ha nem élnek kellő eréllyel, a jövőjük biztonságával fogják könnyelműségüket megfizetni.

Jogi tanács.

Szövetségünk tagjai jogi tanácsot nyerhetnek minden csütörtökön este 7—8 óráig a szövetség helyiségében: *Dembinszky-utca 6. sz., I. 10.* Szövetségünk jogtanácsosa, *Dr. Kadosa Marcel* ügyvéd Ó-utca 48. sz. alatt lakik. Vidéki tagtársaink levélben nyerhetnek jogi tanácsot.

SZERVEZETI ÜGYEK.

A „Magyar Vasutas” szerkesztősége és kiadóhivatala 1907 augusztus 1-től az alábbi cím alatt található: *Budapest, VII., Garay-utca 16., II. emelet.*

(Lapreklamációk.) A „Magyar Vasutas” kiadóhivatala az utóbbi időben sürűn kap reklamációkat, hogy egyesek a lapot nem kapják kézhez.

Számos esetben meggyőződöttünk arról, hogy nem a kiadóhivatal, hanem a posta a hibás a lapkézbesítésnél felmerült hanyagságok miatt.

Leggyakoribb a panasz ama elvtársak részéről, akik a lapot az egyes állomásokra

cimeztetik. Ezeket a lapokat a posta nem a címzettnek, hanem a hivatali főnöknek kézbesíti, akik azonban nagyon sok esetben nem adják át a címzettnek.

Felhívjuk a munkástársak figyelmét eme körülményre.

Tegyenek ez irányban megfigyeléseket és minden egyes konkrét esetet hozzanak a kiadóhivatal tudtára.

Mi azután módját találjuk majd, hogy a posta is megtegye kötelességét, meg a főnök urak is átadják a lapot annak, akié.

Az új munkásbiztosítási törvény július 1-én lépett életbe. Ennek értelmében a betegsegélyező járulék felét a munkás, a másik felét a munkaadó tartozik fizetni.

Mégis mind a mai napig semmi előkészület nem történt erre a Máv. betegsegélyező pénztáránál.

Előreláthatólag a betegsegélyező pénztárban új választások is lesznek, erre már most kell elkészülni a szervezett vasutasoknak. Mindenütt jó és megbízható elvtársakat kell választani, de egyben nézze meg mindenki, hogy miféle íveket ír alá, nehogy ismét kijátsszák a munkásságot.

Jegyzőkönyv.

Felvétetett 1907 július hó 27-én, esti 8 órától folytatás megkezdett Sütő Gyula mint vádló és Klein Vilmos, Pekete Manó, Pataky Mihály, Pászty Károly és Kertész Jakab mint vádlottak közötti választott bírósági ülésen.

A választott bíróság a július hó 19-én felvett jegyzőkönyv alapján a következő ítéletet hozta: Sütő Gyula vádlónak abbéli vádját, hogy vádlottak vallomása alapján vesztette el kenyerét, a választott bíróság indokoltan annál kevésbé tartja, mert Sütő Gyula maga bevallotta, hogy a kihallgatás alkalmával elismerte, hogy a művezetőt tetteleg bántalmazta.

A másik vád tekintetében megállapítja a bíróság azt, hogy úgy a vádlottak, mint vádló viselkedése és az ebből származott ellentétek csakis a Máv. keleti kocsiműhelyében uralkodó áldatlan viszonyok és a szociáldemokrata erkölcs alapját képező munkásszolidaritás szempontjából mindenképpen elítélendő egyenlenségnök folyamánai és ezért úgy vádlottak, mint vádló eljárását annál inkább helyteleníti, mivel ugyanazon szervezet tagjai, első sorban a munkásszolidaritás szempontját kellett volna figyelembe venniök és ennek megfelelően cselekedniök, amit azonban nemcsak hogy figyelembe nem vettek, hanem határozottan megsértettek.

Kelt Budapesten, 1907 július hó 27-én.

Kiss Miklós, Dr. Landler Jenő,
a választott bíróság a Választott bíróság
jegyzője. elnöke.
Fellner Béla, Burger Vilmos, Schulcz Dániel,
Markgraf József, Bauer Endre,
választott bírósági tagok.

A rákosrendezői állomás alkalmazottai 1907 július hó 24-én, este 7 órakor, a Bernát-féle vendéglő kerthelyiségében, a nyugati állomás raktári alkalmazottainak részvétele mellett, jól látogatott gyűlést tartottak. A gyűlésen Tóth István, mint egybehívó, elnöknek Döcsák Antalt, jegyzőnek Todorov Tódor elvtársat ajánlotta, kiket a gyűlés elfogadott.

Döcsák elvtárs elnöki megnyitójában rámutat, hogy hosszabb idő óta nagy lopások történnek Rákosrendezőn és ezért a munkásokat zaklatják. Két éve annak, hogy Rákosrendezőn meghonosította az intézet a rendőrséget, amely ezekben kerül. Öriási arányokat öltenek azok a lopások, melyek a nyugati és rákosrendezői állomások környékén végbemennek. Az istvánbeli főműhelynél több munkás látja, amint világos nappal lopkodják a vonatokat. Notórius tolvajok teszik ezt. És mégis a raktári munkásokat gyanúsítják meg. Megrágalmazták őket, vizsgálatot folytatnak ellenük és végül 5—6 hét után felmentik őket. A vizsgálat ellen a becsületes munkásnak nincs kifogása, de hogy miért kell 5—6 hétig meghurcolva, a családjával együtt koplalni a munkásnak, ez ellen már tiltakozunk.

De miért gyanúsítják lopással a munkást? Azért, mert a nyomozást vezető urak úgy gondolkoznak,

hogy 2.40—2.60 kor. napibér kevés ahhoz, hogy abból tisztességesen megélhessen élni. Azt hiszik, hogy azt a szükségletet, amelyet a munkás nem bír béréből fedezni, lopás útján szerzi meg. De itt most ki kell jelentenem, hogy a rákosrendezői raktári munkásoknál be akarják vezetni az akkord-rendszert. A munkások vonakodnak, ebbe bele-menni, ezért kell őket lopással gyamsítani ezért kell őket ijesztgetni, megfélemlíteni, hogy elfogadják a gyilkos akkord-rendszert.

Beszél még ezután az öntudatos szervezkedés-ről. Kiemeli az ellentéteket a V. M. O. Sz. és a a szentkoronás-szövetség között és osztálytudatos szervezkedésre hívja fel a jelenlevőket. Beszéde végén határozati javaslatot nyújtott be, mely szerint a gyűlés tiltakozik a rendőri hajszák, az ártatlanok meggyamúsítása ellen.

Dovcsák elnök záró beszédében utal arra, hogy jogos érdekeket csak a Vasúti Munkások Országos Szövetségében egyesülve, lehet kivívni és megvédeni.

A gyűlés rendben szétoszlott.

LEVELEZÉS.

Keleti fűtőház. (Pető ur neveltje.) Valószínűleg ott tanulta meg Visontai Gyula keleti fűtőházi mozdonyvezető a lefelé való durvacágot, ahol oly szépen kultiválják a felfelé való emelítőt hízélgést.

Erre vall ugyanis az az eljárása, amelyet a hozzá beosztott fűtőjével szemben elkövetett, amiért a kazánban kissé leszállt a gőz feszereje. Ez elég ok volt Visontainak arra, hogy a legdurvább szavakkal apját, anyját összeszidva támadjon neki, sőt majdnem tetlegességre is vetemedett.

Nem ez az első esete Visontainak. Szám-talanszor életveszélyes támadást is intézett már a fűtője ellen; sokat pedig árulásaival elüldözött a mozdonyról.

A hamis jelentések gyártásában oly lelki-ismeretlenséget tanusít, hogy már több esetben a segédmérnök hazudtolta meg. Jellem-telenségét mi sem bizonyítja jobban, hogy még ő tesz jelentést azok ellen, akiket lapáttal akar leütöni utközben.

Ugy látszik erre felülről kap bátorítást, mert ha a főmérnökhöz panaszra mennek a szegény fűtők, azt a választ nyerik, hogy menjenek igazságot keresni az igazgatóság-hoz vagy ügyvezetőséghez. Mintha bizony a főmérnök urnak egyéb dolga lenne, mint a személyzeti ügyeket az igazság szellemében elintézni.

Budapest nyugoti. (A saját láb és a más feje.) A nyugoti pályaudvaron ki ne ismerné Bleier Zsigmond raktárfőnököt? Azt az urat, akinek a gallérja a legaranyosabb. De csak a gallérja. Ő maga igen derék becsületes ember, csak az a kis hibája van — miután minden embernek van egy kis hibája —, hogy amióta egy baleset folytán az egyik lábára megsérült, azóta nem áll meg a saját lábán... S ez érthető is. De a fején nem szenvedett sérülést, tehát miért nem gondolkozik a saját fejével? Mert ha a saját fejével csak egy kicsit gondolkozna, akkor elképzelhetők sem volnának azok a ferde állapotok, melyek az ő raktárfőnökösködése óta a nyugoti pályaudvaron vannak.

Tudvalevő dolog, hogy a budapesti pályaudvarokon, a raktáraknál vannak olyan kezelési helyek, melyek több-kevesebb mellékjövedelmet nyújtanak a raktárkezelőknek. Vannak azonban — s a legtöbb — olyan kezelési helyek, hol a raktárkezelőnek soha egy fillér mellékkeresete nincs.

Az összes budapesti pályaudvarokon — a nyugotit kivéve — a raktárfőnökök úgy intézkednek, hogy azokon a helyeken, ahol a raktárkezelők némi mellékkeresetben részesülnek, három hónaponként felváltva tesznek szolgálatot s így a mellékkereset, de még a szolgálat maga is arányosan és igazságosan megoszlik az összes raktárkezelők között.

A nyugoti pályaudvaron azonban ez egészen másképpen van, itt még mindig a szent protekció az az út, amely a boldogulás felé vezet. Itt egyes protezsáltak vagyont szerzhettek, míg egy nagyrésze soha egy fillér keresetbe nem jut.

A nyugoti pályaudvaron mintegy 32—35 kezelési hely van, melyek közül a IX. raktár 3000 korona, a XXII. raktár 3000 korona, a XIV. vágány 3000 korona, a Sigl-vágány

1500 korona, a dohány-vágány 1000 korona, a hosszú vágány 3000 korona, az I. rakodó 2500 korona, a VIII. raktár 1000 korona, a gyors leadás 2000 korona, a gyors feladás 3000 korona évi mellékjövedelmet hajt a legkisebb számítás szerint is, míg a többi 20—25 kezelési hely egész éven át egy fillér mellékjövedelmet sem nyújt a raktárkezelőknek. Tehát addig, míg 10 protezsált ember átlag 2500 korona mellékjövedelemben részesül évek hosszú során át, addig a többi raktárkezelők vagy az irodába beosztott raktárnokok soha egy fillér mellékkeresetbe sem jutnak, bár ezek éppen olyan alkalmazottjai a Máv.-nak, mint az a 10 ember s jól lehet ezek is családos emberek s küzdenek a nyomorral és hozzá sokkal terhebb szolgálatot teljesítenek.

Ugy tudjuk különben, hogy e tárgyban oly értelmű rendelet már adatott is ki, hogy a raktári személyzet időközönként váltakozzék. Igen ám, de a raktárfőnök ur fűtőül a rendeletre (melesleg megjegyezzük, a raktárfőnök ur szépen tud fűtőülni...), ő csak a szent protekció előtt hajlik meg, amennyiben neki is csak az az egyedüli érdeme, hogy a nyugoti pályaudvaron raktárfőnök. Csak így leli magyarázatát, hogy a raktárfőnök ur nem tekinti sem az igazságot, sem a méltányosságot, csak a szent protekciót, mert azt csak nem állíthatja senki, de még a raktárfőnök ur maga sem, hogy a fentjelzett jövedelmező helyeken csakis azok felelhetnek meg, akik jelenleg ott vannak s azért nem változtatható a személyzet. De úgy, amint azok, akik jelenleg megfelelnek, úgy a többi nem protezsált is meg tud felelni annak a teendőnek. Elég bizonyíték arra, hogy mikor ezek közül bármelyiket egy vagy más ok miatt helyettesíteni kell, van bőven, aki ezeket helyettesítse, nem áll meg a vasut, minthogy nem áll meg még akkor sem, amikor a raktárfőnök ur maga is szabadságon tölti az idejét.

Nem értjük tehát, miért kell a nyugoti pályaudvaron 50—55 raktárnoknak csak a szolgálat nagyobb és terhebb részéből juttatni, míg a 24.000—26.000 korona mellékjövedelemben mindig csak ugyanazon 10 protekciós ember részesül.

S végre nem értjük még azt és csodálkozunk is rajta, hogy a raktárfőnök ur, aki a saját lábán megállni nem tud, de még gondolkozni sem képes a saját fejével, mégis mily ügyesen és gyorsan kapaszkodik a szamárlétrán felfelé.

Keleti fűtőház. (Április járatás.) A keleti pályaudvar fűtőházi személyzete az eddigi szokás szerint minden hó 20—25-ike körül szokta megkapni a váltakozó illetményeket. Hogy azonban a 20-tól 25-ig terjedő 5 nap melyikén fizetik ki a kilométeres jutalékpénzeket, azt senki sem tudja pozitív megmondani. 20-án már rendesen elterjed a hír, hogy „holnap fizetnek”. A fűtőházi személyzet meg is jelenik már korán reggel és lesi a kifizetés megkezdését. Ott áll reggeltől délig, amíg egyszer csak kihirdetik, hogy a kifizetés csak délután történik. De leszáll az est és még mindig nincs kifizetés, sőt csak másnap lesz majd, ha ugyan az előbbi nap április járatása meg nem ismétlődik.

A fűtőházi személyzet 20-tól 25-ig az összes szabadejét azzal tölti el, hogy lesi a pénztáros ur kegyes megjelenését, mert a legutóbbi kifizetés alkalmával a pénztáros ur kijelentette, hogy a kifizetést csak „kegyelemből” teszi, hogy „ma fizetni nem volna kötelessége”.

A munkásság ez uton fejezi ki a pénztáros urnak eme mérhetetlen kegyéért örök háláját. Egyben ezer bocsánatot is kér a pénztáros urtól, hogy ki merte nyújtani szurkos, korimos kezét, hogy az arca verejtékével megkeresett garasokat átvegye.

Ha arra a nyomorult éhbérre egy sereg éhes gyermekszáj nem leselkedne, úgy a fűtőházi személyzet nem is kívánná, hogy havonta fizessék ki a keresetét. Elvárának egy esztendőig is, csak hogy a pénztárnok ur kényelmét ne zavarják.

Mert a pénztáros ur kényelmes is. A legutóbbi kifizetés alkalmával le sem fáradt a fűtőházi személyzethez. A vonalról megérkezett fáradt fűtőknek előbb igazolási jegyet kellett kérniük és ezzel aztán még egy kilométernyi utat megtenni a pénztáros ur őexcelenciája után. Milyen kéjes örömmel nézhette is az pénztáros ur az agyonfáradt fűtőket, amint becsülettel kiérdemelt keresetükért még hajlonganiok is kellett!

Csak hogy a jövőben nem lesz ez már így. A fűtőházi személyzet öntudatos és szervezett és nem hajlandó jogos keresetét alamizsnaképpen fogadni.

Méltán megkívánhatja, hogy a megkeresett garasokat olyan tisztességgel nyújtsák feléje, amilyen tisztességgel, becsülettel megdolgozott érte.

A fűtőházi személyzetnek teljesen mindegy, akár huszadikán, akár huszonnegyedikén vagy huszonötödikén fizetik ki a váltakozó illetményeket, azt azonban megkívánhatja, sőt mi több meg is kívánja, hogy a kifizetés napját illetőleg ne járassák velük április bolondját.

A magunk nézete szerint ezt a napot fixirozni nem kerülne anyagi áldozatába a Máv.-nak és a munkásság ama óhaját, hogy egy előre megállapított napon történjék a váltakozó illetmények kifizetése csak jogosnak és méltányosnak találjuk.

A pénztáros urnak pedig megsugjuk, hogy nem állította a Máv. a munkásokat a pénztáros ur kedvéért, hanem megfordítva, a pénztáros ur dolga a munkásokat kifizetni.

Szeged. (Pályamunkások hajcsárja.) A pályamunkások helyzete az ország második városában cseppet sem rózsás. Napibérük 70 krajcárnál kezdődik és ritka az a munkás, amelyik boldogan dicsekedhetik azzal, hogy neki 2 korona napszáma van.

Fizetésjavítás csak nagyritkán van, akkor is csak olyanok kapnak, akik kedves emberei a felsőbbségnek. A korszerinti javításra mit sem adnak. Egy év óta a Máv.-nál dolgozóknak emelték a napibérét legutóbb is, de nem emelték azokét, akik 4—25 éve szolgálnak már.

Csak Katona Ferenc előmunkás részesült alapos béremelésben, 2 kor. 60 fillérről egyszerre 3 kor. 40 fillérre.

Társai cseppet sem irigylük őt, mert kiki úgy szolgálja meg a bérét, ahogy tudja. Az egyik keze munkájával, arca verejtékével, van olyan, aki spicliszolgálatokat tesz.

Ezért aztán magasabb bér jár. A főmérnökök szeretik is ezt a szolgálatot díjazni.

Aki tehát magas bérre tart igényt, egyebet sem kell tudni, mint jól árulkodnia, kiabálni, mint egy bakakáplár és lehozni a szenteket az égből.

A spicli nagy ur. Komandiroz ácsnak, kovácsnak és jaj annak, aki elfelejti Katona Ferencet „ur”-nak szólítani. Akivel tegező pajtás volt Katona Ferenc, azt is megtagadja, amióta előmunkás. Mindenkitől elvárja, hogy „magának” szólítsák, csak ő „tegezhet” le mindenkit.

Nagy úr is lett a besugása révén. A szövetséget otthagytá, vasalt kráglit hord, biciklizik stb. Csupa uri passzió. De uri dolga is van.

Tüzelőül 100 darab szám kapja a talpát, a szomszédja, aki csak pályamunkás, meg egyet se.

Az ipari munkások akkordárait ő intézi. Azzal nem törődik, ha másnak mi sem jut százalékképpen, csak jómagának jusszon 300 százalék.

Csiszár J. ácsmunkás is így rövidült meg a keresetében és bárha panasszal mentek a főmérnökhöz, három hét óta még semmi orvoslást sem kaptak. Az állapotok ezen a téren már szinte tűrhetetlenek. Élemedett komoly embert nem is kap már mostanában az osztálymérnökség. Nagy része a munkásoknak 14—18 éves suhanc, ezeknek elég 70 krajcár napszám is. A családos ember meg keressen magának Amerikában. Magasabb munkabért vagy pedig dolgozzék ő is olesón.

Ez a Máv. szociálpolitikája.

TÁRSADALOMTUDOMÁNY

A szocializmus alaptételei.

Irta Stern J.

(Folytatás.)

NYOLCADIK TÉTEL.

A szocializmus a kényelmet nem alábbszállítani, sőt ellenkezőleg azt fokozni és általánossá tenni akarja.

Az előkelő nyárspolgár fél a szocializmustól, mint valami kísértettől és ezen félelemben azon képzelődés játsza a főszerepet, hogy ő mindennemű kellemességet és kedvetelést, amit magának — miután hála istennek teheti — megengedhet, a szocialisztikus közösségben majd nélkülöznie kell. Megvan győződve, hogy a szocializmus célja, a gazdasági egyenlőség, nem valósítható meg másképp, ha csak a felső tízezernek az életasztalánál kijáró adagjai meg nem kisebbittetnek; ezeknél, t. i. a felső tízezernek — ugymond — majd össze kell szorulnia és kevesebb tálakkal megelégednie, hogy a többiek is az asztalnál helyet kaphassanak és ehessenek; a tömegről akarnak gondoskodni a jobbmóduak rovására. Mert — ez is egy általa soha kétségbe nem vont és nem is vonható feltevés — lehetetlen, hogy az a kényelem, melyet manap a gazdag emberek maguknak megengedhetnek, általánosítható volna. A mi nyárspolgárunk úgy okoskodik, hogy minél tágabb körű a kényelem, annál csekélyebb annak tartalma, t. i. minél többen vesznek részt a kényelemben, annál kevesebb jut abból egyre-egyre. A nyárspolgárnak nézete azon feltevésen alapul, hogy a föld adományait csak nagyon fukar módon nyújtja az emberi nemnek, hogy az anyatermészet nagyon fűsvény, vagy hogy éléskamrája csak nagyon szegényesen van ellátva, miért is az összességnek a legszükségesebb igényeken túlmenő életfentartása csak a kényelem megrövidítésével lehetséges, hogy az egyik oldal többlete a másik oldal kevesebbjével jár karöltve és hogy az egyik oldal nélkülözését csak a másik oldal bőségével lehet kiegyenlíteni.

Bizonyára ez a főindok, hogy a birtokos osztály (amennyiben a szociális mozgalmat figyelemmel kíséri) a szocializmussal szemben tagadó magatartást követ és hogy számos jóindulatu egyén, aki a kapitalizmus kártékonyágát ismeri ugyan, mégis a szocializmusról mítsem akarnak tudni. Az egyes emberek kényelmét — így mondják ők — a kulturális haladás érdeke követeli és ezért a tömegnek megrövidítése hár sajnos, de szükséges baj; éppugy, mint az egykori rabszolgaság.

Ugyanaz a tévhit ez, mely a régi idők népeit arra vitte, hogy az idegent, aki területüket átlépte, megölték vagy megették és amely újabb időben mint Malthus tana, tudós és nem tudós, fejeket megzavar.

Figyelemmel kísérve a művelődéstörténet menetét, attól az időponttól kezdve, amikor az a rege ködéből kibontakozik, látni fogjuk, hogy a természetnek kiaknázása az ember szükségletei végett mindig fokozódik. Ezen fokozódás okai — a földnek mind nagyobb mérvű elfoglalása, az emberek társulása, célszerű munkabeosztás és több más tényező mellett — főképpen a tudomány és a technika. Minél inkább megismeri az ember a természetet, önmagát és a természethez való saját viszonyát, valamint minél ügyesebb szerszámokat (munkaeszközöket) talál fel, készít és tökéletesít, amelyek az emberi test korlátozott erejét fokozzák, annál gazdagabb kincseket nyer a természetből. Főképpen megsokszorozódik a természet jövedelmezősége azáltal, hogy az óriási természeti erők felhasználhatók. Azáltal, hogy az elemek hatalmas szellemeit: a vizet, tüzet, szél, gázt és villamosságot igájába hajtja és azokat szolgálatába kényszeríti, ura lesz a földnek, fejlődik és magasabb lényre emelkedik, amennyiben ezt a rabszolgaiást a munkával megterheli, amely neki a föld gazdag kincseit kiaknázza és sokkal jobban értékesíti, mint ő maga

parányi erejével. A regéből ismeretes Herkules találó jelképe az embernek: fáradsággal és sok veszéllyel járó feladat megoldása után felemelkedik az Olympusba és félistenné lesz.

Mikor az emberek még vad csordák voltak és barlangokban laktak, a földmívelést még nem ismerték, vadállatokra és egymásra vadásztak és abból éltek. Az emberfalás annak idejében inkább szociálökonomia, mint vallási vagy jó falatot hajhászó szokás volt. Az emberek felfalták egymást, mert nem találtak elég ételmet; amit a természet szabadon teremtett, az nemsokára fel volt emésztve, a vadállomány pedig nem felelt meg mindig és mindenütt az ételmi szükségletnek, amint ez még most is a hajótörést szenvedetteknél előfordul. A földmívelés megismerésével az emberevés mindinkább alábbhagyott, mert ekkor a föld már a marhatenyészéssel összekötve fedezte az ételmi szükségleteket.

Az eke, e korszakalkotó találmány, amely jelentőségére nézve a mai gőzgéppel vetekedik, a földnek termékenységet nem sejtett magasságára fokozta. Mindig gazdagabban nyújtotta a természet javait, minél inkább tette azt termővé az ember és minél jobban trágyázta és öntözte. Ehez járult a bányászat és hajózás fejlődése, utak és kikötők létesítése. Újabb szerszámokat találtak fel nyersanyagok nyérése és feldolgozására. A vizimalom feltalálását pl. Cicero idejében egy Antipores nevű költő megénekelte és versben mondta el, hogy a molnáraszony immár kímélheti örlő kezét, nyugodtan alhatik, a kakas ő reá nézve feleslegesen jelzi a hajnalt.

(Folytatása következik.)

A HÉT ESEMÉNYEI.

A halál torkában. Nagyszebenből írják: Csodálatos eset történt itt július 21-én Sziksz Ferenc vasuti málházóval. Az alvinci vonattal érkezett és a sineken keresztül az állomási irodába igyekezett, amidőn észrevette, hogy közvetlen közelében *feléje rohog egy tehervonat.* Menekülni akart, de megbottlott és éppen a *haladó vonat elé esett.* Arra már nem volt érkezése, hogy felkeljen, mindazáltal nyugalmát nem veszítette el, hanem *kinyújtott kézzel és lábbal, szorosan a földre simulva, bevárta a vonatot.* A lokomotív és hat megrakott kocsis elrohant a feje felett, anélkül azonban, hogy Sziksynek valami baja történt volna.

Munkások életveszedelemében. Kézdivásárhelyről írják: A barátos—zágoni iparvasutnak, mely a Magyar erdőipar részvénytársaságnak tulajdona, egy épületfákkal és deszkákkal megterhelt vonatán utközben elromlott a fék, mire a vonat a lejtőn iszonyu sebességgel rohant lefelé. A munkások, hogy életüket megmenthessék, óriási ijedelmükben leugráltak a kocsikról. Emberéletben nem esett kár. *Minlegy 10—11 munkás törte kezét vagy lábát.* Számos munkásnak a bordája törött be. Igen sokan könnyebben sebesültek meg.

A munka áldozata. Salgótarjánból írják: Az itteni közszémbánya-társulat zagyvai rakodóján levő tolópádon egy 13 éves fiú fogófit dugott a mozgásban levő vasuti kocsis kerekének a küllőjé közé. A fiú ráült vagy ránehezedett a fogófára, amely kicsuszott a küllők közül és a fiú oly szerencsétlenül bukott a sinre, hogy *egyik lábcsőjét a kerék lemészárolta.* Természetes, hogy a töke urai ilyenkor a szerencsétlenül járt vigyázatlanságával takszórják. Igen, de hogyan szabad ily munkára egy 13 éves fiút alkalmazni? Hja, ez olesó munkaerő.

Borzalmas halál. Kaposvárról jelentik: A barcsi állomáson gabonabarakás közben egy tolatásnál Maróti József munkás *két kocsis ütközési közé került,* amelyek testét *teljesen összeroncalták.* Maróti azonnal meghalt.

Szétugrasztott orosz vasuti szövetség. Moszkvában, a Kolosov-utca egy házában a rendőrség rajtaütött a vasutas-szövetség vezetőbizottságán és 24 tagját letartóztatta. Az egyleti helyiséget átkutatták, a könyveket lefoglalták és állítólag lázító röpiratokat találtak. A bizottság három tagját később szabadon bocsátották, a többi fogságba hurokolták.

Botrány a vasuton. A közigazgatási és állami nagyságos hivatalnok urak gőgös basáskodása az ügyes-bajos közönséggel szemben, közismert. Nyomorúságos szekatura az, amit a hivatalok rácsainál a felek elszenvednek, mert minden bíróbéli szentri-nagzat kisistennek képzelet magát és úgy beszél a magas színe elé járulókkal, mint a rossz kocsis a lovával. A napokban a cecsei vasuti állomáson történt, hogy egy utasnak, hat perccel

a vonat indítása előtt, vonakodott már jegyet kiadni Sárbogárdra a nagyságos vasuti előjáró ur. Az utasembernek sürgős dolga lévén, jegy nélkül ült fel a vonatra és mikor a kalauz szabály szerint dupla menetdíjat követelt, annyira dühös lett, hogy levetkőzött és minden ruhát kidobott a robogó vonatról, nehogy megzalogolhassák büntetésképp. Az utazó Ádám óriási riadalmat okozott, míg aztán a sárbogárdi peronon a csendőruk felöltöztették és véget vetettek a derűs botránynak, amelyet a cecsei vasuti pénztáros gőgös hepcsiáskodása okozott.

Öngyilkos vasuti tiszt. Aradról jelentik, hogy Buza István vasuti tiszt felesége, hat éves kis fiát ölébe kapra, az udvarukon levő kutba ugrott. Az anya, ki tettét gyógyíthatatlan betegsége miatt követte el, haldoklik, míg a kis fiú teljesen sértetlen maradt.

MULATSÁGOK.

A sátorajánhelyi helyiosoport 1907. évi augusztus 4-én a régi „Nyul“-kerthelyiségben monolog, szavalat, tombolajáték, és hangverseny-nyel egybekötött jótékonycélu, nagyszabásu zárt-körü nyári táncmulatságot rendez. — Belépő-díj: személyjegy 2 kor., családijegy 3 kor. — A tiszta jövedelemnek egy része az özvegy és árván maradt helyi vasutasok felsegélyezésére fog fordíthatni. Felülízetések köszönettel fogadtatnak és hírlapilag nyugtáztatnak. — A mulatság kedvezőtlen idő esetén is meg lesz tartva.

A hatvani vasuti munkások augusztus hó 4-én, vasárnap, a szolnoki műhelyi dalárda közreműködésével, a Lefébre-féle kerthelyiségben nyári mulatságot rendez, melynek védnökségét Fenster Alajos főmérnök ur, a hatvani máv. műhely és fűtőház főnöke vállalta el.

A debreceni szervezett munkások folyó évi augusztus hó 3-án, szombaton este 8 órakor, a „Margit“-fürdő dísztermében, műsorral egybekötött táncmulatságot rendeznek saját könyvtáruk alapja javára. Tekintettel a nemes célra, a tagtársak szíves támogatását kéri a rendezőség.

A karánsebesi helyiosoport 1907 augusztus hó 4-én este, a „Három Hársfá“-hoz címzett vasuti vendéglőben táncal egybekötött nyári ünnepélyt rendez.

CSERE.

Váltóór, Újvidék mellett, cserélni óhajt budapesti vagy környékbeli váltóórral.

Asztalos, a gyulafehérvári műhelyből, cserélni óhajt bármelyik műhelybe.

Asztalos, a piski-i műhelyből cserélni óhajt bármelyik műhelybe.

Vasasztergályos, a nagyváradi műhelyből, cserélni bármely műhelybe, a debreceni kivételével.

Állomás-málházó cserélne Kolozsvár—Tüvis vonalról Budapest környékére. Könnyű szolgálat és mellékjövedelem van.

Cimek a kiadóhivatalban.

Szerkesztői üzenetek.

Nagykanizsa. Lapzárta után érkezett. Be-nyújtjuk az igazgatóságnak.

Felelős szerkesztő: **Faragó Dezső.**
Laptulajdonos: **A magyar vasutas-szervezet.**

Világosság könyvnyomda r.-t. Budapest, Nyár-utca 1.

MAGYAR VASUTAS

ZSEBNAPTÁR

1908

1908

Ezrével fogyott a „Magyar Vasutas Zsebnaptár“ idei évfolyama. Ez kész-tet bennünket arra, hogy a naptárt a jövő évre is kiadjuk. Tartalom, ki-állítás tekintetében a naptár felül fogja mulni a tavalyit. És bárha 15—16 ivnyi terjedelemben, képekkel illu-sztrálva, gazdag tartalommal fog meg-jelenni, az árát mégis olcsóbbra fogjuk szabni, mint amennyibe a naptár az idén került. Ezt az olcsóbb árat csak az esetben lehet elérni, ha a naptárt minden vasutas megveszi. Ez irányban agitálni és serkenteni már most köte-lességévé tesszük minden szervezett vasutasnak. — Vasutasok! Ne vegye-tek más naptárt, csak a „Magyar Vasutas Zsebnaptár“-t 1908-ra.

A naptár részére hirdetések elfogad a kiadóhivatal, Dembinszky-utca 6, I. em. 16.